**Četvrtak, 28. studenog 2019.**

P9_TA(2019)0079

# Konferencija UN-a o klimatskim promjenama 2019. (COP25)

## Rezolucija Europskog parlamenta od 28. studenoga 2019. o Konferenciji UN-a o klimatskim promjenama koja će se održati 2019. u Madridu u Španjolskoj (COP25) (2019/2712(RSP))

(2021/C 232/07)

*Europski parlament*,

— uzimajući u obzir Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (engl. United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) i Kyotski protokol uz tu konvenciju,

— uzimajući u obzir sporazum potpisan 12. prosinca 2015. na 21. Konferenciji stranaka UNFCCC-a održanoj u Parizu (Pariški sporazum),

— uzimajući u obzir 24. Konferenciju stranaka UNFCCC-a (COP24), 14. zasjedanje u okviru sastanka stranaka Kyotskog protokola (CMP14) i treći dio 1. zasjedanja Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka Pariškog sporazuma (CMA1.3), koji su održani u Katowicama u Poljskoj od 2. do 14. prosinca 2018.,

— uzimajući u obzir odluku Predsjedništva Konferencije stranaka UNFCCC-a od 1. studenoga 2019. o prihvaćanju prijedloga vlade Čilea, kao predstojeće zemlje predsjedateljice, da se COP25 održi od 2. do 13. prosinca 2019. u Madridu u Španjolskoj,

— uzimajući u obzir Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. i ciljeve održivog razvoja,

— uzimajući u obzir sastanak na vrhu o djelovanju u području klime održan 23. rujna 2019. u organizaciji glavnog tajnika Ujedinjenih naroda,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2018. o Konferenciji UN-a o klimatskim promjenama održanoj 2018. u Katowicama, Poljska (COP24) ([1]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. ožujka 2019. o klimatskim promjenama: europska strateška dugoročna vizija za prosperitetno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s Pariškim sporazumom ([2]),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 28. studenoga 2018. naslovljenu „Čist planet za sve – Europska strateška dugoročna vizija za prosperitetno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo” (COM(2018)0773),

— uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 20. lipnja 2019.,

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 4. listopada 2019.,

— uzimajući u obzir planirani nacionalno utvrđeni doprinos Europske unije i njezinih država članica koji su Latvija i Europska komisija podnijele UNFCCC-u 6. ožujka 2015.,

— uzimajući u obzir posebno izvješće Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (engl. Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) o globalnom zagrijavanju od 1,5 °C, njegovo peto izvješće o procjeni (AR5) i objedinjeno izvješće o toj temi, posebno izvješće o klimatskim promjenama i tlu te posebno izvješće o oceanima i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena,

([1]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0430.
([2]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0217.

— uzimajući u obzir vodeće izvješće o prilagodbi klimatskim promjenama koje je sastavila Globalna komisija za prilagodbu,

— uzimajući u obzir deveto objedinjeno izvješće Programa UN-a za okoliš (UNEP) iz studenoga 2018. (Izvješće o odstupanjima u vrijednostima emisija za 2018.) i njegovo četvrto izvješće o odstupanjima u razini prilagodbe za 2018.,

— uzimajući u obzir procjenu pokazatelja Europske agencije za okoliš naslovljenu „Gospodarski gubici prouzročeni ekstremnim klimatskim promjenama u Europi" objavljenu 2. travnja 2019.,

— uzimajući u obzir izjave o stanju globalne klime koje je Svjetska meteorološka organizacija (engl. World Meteorological Organisation, WMO) objavila 2018. godine i u ožujku 2019., kao i 14. bilten o stakleničkim plinovima koji je objavila 22. studenoga 2018.,

— uzimajući u obzir Šlesku izjavu o solidarnosti i pravednoj tranziciji, Šlesku ministarsku deklaraciju „Šume za klimu" i partnerstvo „Zajedno za promjene" za elektromobilnost i promet bez emisija, potpisane na marginama 24. sastanka Konferencije stranaka,

— uzimajući u obzir sažetak Izvješća o globalnoj procjeni biološke raznolikosti i usluga ekosustava Međuvladine znanstveno-političke platforme o biološkoj raznolikosti i uslugama ekosustava (engl. Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, IPBES) od 29. svibnja 2019. sastavljen za donositelje politika,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. studenoga 2017. o Akcijskom planu za prirodu, ljude i gospodarstvo ([3]),

— uzimajući u obzir objedinjeno izvješće na visokoj razini s najnovijim znanstvenim podacima o klimi koje je sastavljeno na inicijativu Savjetodavne skupine znanstvenika koja djeluje u okviru sastanka na vrhu UN-a o djelovanju u području klime održanog 2019. i koje je naslovljeno „Ujedinjeni u znanosti",

— uzimajući u obzir istraživanje Eurobarometra iz travnja 2019. o klimatskim promjenama,

— uzimajući u obzir pitanja Vijeću i Komisiji o Konferenciji UN-a o klimatskim promjenama koja će se održati 2019. u Madridu u Španjolskoj (O-000029/2019 – B9-0055/2019 i O-000030/2019 – B9-0056/2019),

— uzimajući u obzir članak 136. stavak 5. i članak 132. stavak 2. Poslovnika,

A. budući da je Pariški sporazum stupio na snagu 4. studenoga 2016.; budući da je na dan 19. studenoga 2019. 187 od 197 stranaka UNFCCC-a položilo UN-u svoje isprave o ratifikaciji, prihvaćanju, odobrenju ili pristupanju;

B. budući da su 6. ožujka 2015. EU i njegove države članice podnijeli svoj planirani nacionalno utvrđeni doprinos UNFCCC-u, čime su prihvatili obvezujući cilj da do 2030. smanje emisije stakleničkih plinova unutar Unije za barem 40 % u odnosu na razine iz 1990.;

C. budući da obveze koje su dosad preuzele države potpisnice Pariškog sporazuma neće biti dostatne za ostvarenje zajedničkog cilja tog sporazuma; budući da trenutačni nacionalno utvrđeni doprinos koji su EU i države članice podnijeli nije u skladu s ciljevima utvrđenima Pariškim sporazumom te ga treba revidirati;

D. budući da se u izvješću IPCC-a o zagrijavanju od 1,5 °C navodi da bi posljedice povećanja temperature od 1,5 °C vjerojatno bile znatno manje ozbiljne nego u slučaju povećanja temperature od 2 °C;

([3]) SL C 356, 4.10.2018., str. 38.

**Četvrtak, 28. studenog 2019.**

E. budući da su posljednje četiri godine, od 2015. do 2018., bile najtoplije četiri godine otkad se bilježe temperature u svijetu i da su 2018. zabilježene rekordne vrijednosti globalnih emisija ugljika; budući da je srpanj 2019. bio najtopliji mjesec otkad se bilježe temperature i da je 2019. godina u skladu s tim trendom, tako da je prema WMO-u razdoblje od 2015. do 2019. najtoplije petogodišnje razdoblje otkad se bilježe temperature;

F. budući da je prema WMO-u koncentracija $CO_2$ u svijetu 2018. bila 407,8 ppm, što je za 2,2 ppm više nego 2017. te da se očekuje da će do kraja 2019. dostići ili čak premašiti razinu od 410 ppm;

G. budući da su u 185 zemalja diljem svijeta u okviru globalnog pokreta organizirani klimatski prosvjedi i da je u rujnu 2019. zabilježen rekordan broj od 7,6 milijuna ljudi koji su izišli na ulice, što je dosad najveći pokret za očuvanje klime;

H. budući da je u preambuli Pariškog sporazuma prepoznata „važnost osiguravanja cjelovitosti svih ekosustava, uključujući oceane” te je u članku 4. stavku 1. točki (d) UNFCCC-a navedeno da stranke trebaju promicati održivo gospodarenje te očuvanje i unapređenje ponora i spremnika svih stakleničkih plinova, uključujući biomasu, šume i oceane kao i druge kopnene, obalne i morske ekosustave;

I. budući da je Čile, kao zemlja koja će predsjedati 25. sastankom Konferencije stranaka, već najavio da će staviti naglasak na ulogu oceana u borbi protiv globalnog zagrijavanja i da se ta odluka čini još razboritijom nakon objave novog alarmantnog izvješća o zagrijavanju oceana koje je izradio IPCC;

J. budući da šume znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi njima; budući da šume koje rastu apsorbiraju oko 10 % emisija stakleničkih plinova proizvedenih u EU-u; budući da se gotovo 20 % globalnih emisija stakleničkih plinova može pripisati krčenju šuma, koje prije svega potiče sve opsežniji industrijski uzgoj stoke te industrijska proizvodnja soje i palminog ulja, namijenjenih među ostalim za tržište EU-a; budući da bi EU trebao smanjiti neizravni doprinos krčenju šuma (uvoz robe čija proizvodnja zahtijeva krčenje šuma) za koje je odgovoran;

K. budući da je Parlament već nekoliko puta, među ostalim i u svojoj rezoluciji od 14. ožujka 2019. o klimatskim promjenama, od Europske komisije zatražio da preispita određivanje cijena $CO_2$ u sektorima koji još nisu obuhvaćeni sustavom EU-a za trgovanje emisijama;

L. budući da klimatske promjene nerazmjerno utječu na zemlje u razvoju iako one ispuštaju mnogo manje $CO_2$ od razvijenih zemalja;

1. podsjeća da su klimatske promjene jedan od najvažnijih izazova za čovječanstvo te da sve države i svi akteri u svijetu moraju učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi ih suzbili; naglašava da su pravodobna međunarodna suradnja, solidarnost te usklađena i ustrajna predanost zajedničkom djelovanju jedini način da preuzmemo kolektivnu odgovornost za zaštitu cijelog planeta;

2. prepoznaje da ozbiljni rizici povezani s klimatskim promjenama veoma zabrinjavaju stanovništvo; podsjeća da, prema istraživanju Eurobarometra iz 2019., 93 % građana EU-a smatra da su klimatske promjene ozbiljan problem; pozdravlja činjenicu da su ljudi diljem svijeta, a posebno mlađe generacije, sve aktivniji u borbi za djelovanje u području klime; pozdravlja njihove pozive na veću zajedničku ambiciju i brzo djelovanje kako bi se postigli ciljevi zadani u okviru Pariškog sporazuma i kako se ne bi premašila granica od 1,5 °C; odlučno poziva nacionalne, regionalne i lokalne vlasti, jednako kao i EU, da te pozive shvate ozbiljno;

3. priznaje da je potpora javnosti neophodna za uspjeh ambiciozne i uključive klimatske politike i mjera EU-a; smatra da bi se to trebalo odražavati u nastojanjima EU-a da suzbije klimatske promjene;

4. uviđa da teret klimatskih promjena u najvećoj mjeri snose i snosit će zemlje južne hemisfere, da su te zemlje osjetljivije na negativne posljedice klimatskih promjena od zemalja sjeverne hemisfere, da već trpe gubitke i štetu te da imaju manji kapacitet za prilagodbu, kao i da znatno manje doprinose klimatskoj krizi od zemalja sjeverne hemisfere;

5. podsjeća da je u preambuli Pariškog sporazuma „pravo na zdravlje" priznato kao jedno od ključnih ljudskih prava; ističe da je u članku 4. stavku 1. točki (f) UNFCCC-a navedeno da bi sve stranke trebale „koristiti odgovarajuće metode, kao što su procjena utjecaja na okoliš, koja se formulira i utvrđuje na razini države, s ciljem da se negativne posljedice provedenih projekata i mjera za gospodarstvo, zdravstvo i kvalitetu okoliša svedu na minimum ili prilagode promjeni klime"; smatra da bi zdravlje trebalo biti uključeno u nacionalne planove prilagodbe i nacionalnu komunikaciju prema UNFCCC-u;

6. žali što pokazatelji ciljeva održivog razvoja koji se odnose na klimatske promjene ne uključuju zdravlje; no napominje da se taj nedostatak nadoknađuje inicijativama akademskog istraživanja koje provode Svjetska zdravstvena organizacija (engl. World Health Organisation, WHO) i tajništvo UNFCCC-a; pozdravlja političku izjavu o općem zdravstvenom osiguranju koja je usvojena na visokoj razini UN-a 23. rujna 2019.;

7. prepoznaje da će, ako se ne ostvare ciljevi u pogledu klime i okoliša dogovoreni na 21. sastanku Konferencije stranaka, ostvarenje većine ciljeva održivog razvoja UN-a biti gotovo nemoguće;

8. naglašava da se već osjećaju izravne posljedice klimatskih promjena; ističe da bi, prema izvješću Globalne komisije za prilagodbu, do 2030. zbog klimatskih promjena više od 100 milijuna ljudi moglo osiromašiti, a da bi se prinosi poljoprivrednih kultura do 2050. mogli smanjiti za 5 % – 30 %, što bi dovelo do nesigurne opskrbe hranom, osobito u osjetljivim područjima;

9. naglašava da se očekuje da će zagrijavanje, ako se ne ublaži, preoblikovati svjetsko gospodarstvo jer će se prosječni globalni prihodi do 2100. smanjiti za otprilike 23 %, a nejednakosti u prihodima na globalnoj razini povećati; naglašava da su za razliku od prethodnih procjena očekivani gubici na globalnoj razini otprilike linearni u odnosu na prosječnu svjetsku temperaturu s prosječnim gubicima mnogo puta većima od onog što pokazuju vodeći modeli ([4]);

***Znanstvena osnova za djelovanje u području klime***

10. ističe da je posebno izvješće IPCC-a o globalnom zagrijavanju od 1,5 °C najopsežnija i najnovija znanstvena procjena načina ublažavanja klimatskih promjena u skladu s Pariškim sporazumom; naglašava da, prema tom izvješću, kako bismo imali dobru šansu za ograničavanje globalnog porasta temperature na najviše 1,5 °C do 2100. bez premašivanja ili uz ograničeno premašivanje te vrijednosti, moramo postići globalnu nultu stopu emisija stakleničkih plinova najkasnije do 2067., kao i ograničiti globalne emisije stakleničkih plinova na najviše 27,4 Gt ekvivalenta $CO_2$ godišnje do 2030.; ističe da u svjetlu tih nalaza i u skladu s Pariškim sporazumom EU, kao jedan od globalnih predvodnika, zajedno s drugim velikim svjetskim gospodarstvima treba težiti što ranijem postizanju nulte neto stope emisija stakleničkih plinova, a najkasnije do 2050. godine;

11. naglašava da su u posebnom izvješću IPCC-a o klimatskim promjenama i tlu istaknute posebno drastične posljedice globalnog zagrijavanja za tlo; izražava zabrinutost zbog degradacije tla koju prouzročuje čovjek, uglavnom neodrživim poljoprivrednim praksama, i sve učestalijih poremećaja u korištenju tla, poput šumskih požara, koji dodatno ugrožavaju sposobnost tla da djeluje kao ponor ugljika; naglašava da se očekuje da će se te drastične posljedice dodatno pogoršati ako se sadašnji globalni trendovi nastave;

12. ističe da se u posebnom izvješću IPCC-a o oceanima i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena ističe da klimatski mehanizmi ovise o zdravlju oceana i morskih ekosustava koji trenutačno trpe posljedice globalnog zagrijavanja, onečišćenja, prekomjernog iskorištavanja morske biološke raznolikosti, porasta razine mora, povećanja kiselosti, deoksigenacije, morskih toplinskih valova, dosad nezabilježenog otapanja ledenjaka i morskog leda te erozije obale;

([4]) Burke, M. st al., 2015., Global non-linear effect of temperature on economic production, *Nature*, sv. 527, str. 235-239.

također ističe nalaze tog izvješća u pogledu povećanih rizika za morske ekosustave te obalne zajednice i njihove izvore prihoda; podsjeća na to da su oceani dio rješenja za ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodbu njima; ističe da će 25. sastanak Konferencije stranaka biti prvi „plavi sastanak Konferencije stranaka”; stoga poziva EU da oceane kao važnu stavku uvrsti u Europski zeleni plan i da ih stavi u središte tekućih međunarodnih pregovora o klimi;

13. izražava zabrinutost zbog podataka iz Izvješća o odstupanjima u vrijednostima emisija za 2018. koje je sastavio UNEP, a posebno zbog činjenice da trenutačni bezuvjetni nacionalno utvrđeni doprinosi nisu dostatni da bi se granica zagrijavanja iz Pariškog sporazuma zadržala daleko ispod 2 °C, već se predviđa da vode do procijenjenog zagrijavanja od 3,2 °C ([5]) do 2100., pod pretpostavkom da se djelovanje u području klime nastavi dosljedno tijekom 21. stoljeća; ističe da postoji ozbiljan rizik da će se uz zagrijavanje od 3,2 °C prijeći određene prijelomne točke i potaknuti veliko dodatno zagrijavanje;

14. izražava zabrinutost zbog zaključaka objedinjenog izvješća na visokoj razini naslovljenog „Ujedinjeni u znanosti” i sastavljenog prigodom sastanka na vrhu UN-a o djelovanju u području klime koji je održan 2019., posebno zbog zaključka da se tijekom 2017. nastavio rast emisija prouzročenih ugljenom i da je godišnji rast emisija $CO_2$ iz fosilnih goriva 2018. dosegnuo novu rekordnu razinu, što je dovelo do zabrinjavajućih i dosad nezabilježenih koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi;

15. naglašava da bi se sadašnja razina ambicije u vezi s nacionalno utvrđenim doprinosima trebala povećati pet puta kako se ne bi premašila granica od 1,5 °C; ističe da je ta globalna ambicija tehnički i dalje izvediva i da bi donijela brojne dodatne prednosti za okoliš i javno zdravlje;

16. ističe da, prema podacima WHO-a, klimatske promjene utječu na socijalne i okolišne odrednice zdravlja, a to su čist zrak, sigurna pitka voda, dovoljna količina hrane i siguran smještaj, te da se očekuje da će se u razdoblju između 2030. i 2050. godišnje bilježiti dodatnih 250 000 smrtnih slučajeva od posljedica pothranjenosti, malarije, dijareje i toplinskog stresa, kao i to da će ekstremno visoke temperature izravno doprinositi smrti od kardiovaskularnih i respiratornih bolesti, posebno starijih i osjetljivih osoba; naglašava da klimatske promjene koje se manifestiraju poplavama, toplinskim valovima, sušama i požarima znatno utječu na ljudsko zdravlje, među ostalim na pojave kao što su pothranjenost, slabo mentalno zdravlje, bolesti krvožilnog i dišnog sustava te infekcije prenosive vektorima; naglašava da pogoršanje higijenskih uvjeta, ograničen pristup vodi za piće i zdravstvenim uslugama ugrožavaju zdravlje žena, posebno tijekom trudnoće;

17. naglašava da se u Izvješću IPBES-a o globalnoj procjeni biološke raznolikosti i usluga ekosustava za 2019., u posebnom izvješću IPCC-a o klimatskim promjenama i tlu, posebnom izvješću IPCC-a o oceanima i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena i vodećem izvješću Globalne komisije za prilagodbu navodi da su klimatske promjene jedan od glavnih izravnih pokretača gubitka biološke raznolikosti i degradacije tla; ističe da se predviđa da će sljedećih desetljeća negativne posljedice klimatskih promjena za prirodu i biološku raznolikost, usluge ekosustava, oceane i sigurnost opskrbe hranom biti sve znatnije;

18. ponavlja da je strogo očuvanje visokougljičnih ekosustava kao što su tresetišta, močvare, pašnjaci, mangrovi i netaknute šume jedno od rješenja s neposrednim učinkom koje pošumljavanje, ponovno pošumljavanje i obnova degradiranog tla nikako ne mogu zamijeniti jer takvi postupci nemaju neposredan učinak;

19. ističe da se u Izvješću IPBES-a o globalnoj procjeni biološke raznolikosti i usluga ekosustava navodi da je danas u opasnosti od izumiranja milijun vrsta; podsjeća na ključnu ulogu biološke raznolikosti kako bi se ljudima omogućilo da se bore protiv globalnog zagrijavanja i da mu se prilagode; zabrinut je zbog utjecaja smanjene biološke raznolikosti na našu otpornost; naglašava da gubitak biološke raznolikosti nije samo okolišni problem već ima i šire društvene i gospodarske učinke;

([5]) Program UN-a za okoliš, Izvješće o odstupanjima u vrijednostima emisija za 2018. (engl. Emissions Gap Report 2018), str. 21.

***Ambiciozna klimatska politika EU-a: nacionalno utvrđeni doprinos EU-a i dugoročna strategija***

20. poziva sve stranke UNFCCC-a da u suradnji s regionalnim, državnim i nedržavnim akterima konstruktivno doprinose procesu koji bi se trebao uspostaviti do 2020., do kada se nacionalno utvrđeni doprinosi moraju ažurirati kako bi se osiguralo da su u skladu s dugoročnim ciljem Pariškog sporazuma u pogledu temperature; uviđa da trenutačne preuzete obveze nisu dovoljne da bi se ostvarili ciljevi iz Pariškog sporazuma; stoga naglašava da bi globalne emisije stakleničkih plinova što prije trebale dosegnuti najvišu razinu te da bi sve stranke, a posebno EU i sve zemlje skupine G20, trebale pojačati napore i ažurirati svoje nacionalno utvrđene doprinose najkasnije početkom 2020., kako je predviđeno Pariškim sporazumom;

21. pozdravlja osnivanje Saveza za klimatske ciljeve tijekom sastanka na vrhu UN-a o djelovanju u području klime 2019., u kojem sudjeluje 59 stranaka UNFCCC-a koje su najavile da do 2020. namjeravaju podnijeti veće nacionalno utvrđene doprinose, kao što je i predviđeno Pariškim sporazumom, kao i 65 stranaka, uključujući EU, koje rade na ostvarenju cilja nulte neto stope emisija stakleničkih plinova do 2050.; međutim, žali zbog toga što nisu sve države članice EU-a bile spremne podržati povećanje razine ambicija u pogledu nacionalno utvrđenog doprinosa Unije, unatoč zahtjevima Europskog parlamenta;

22. naglašava da EU mora provoditi ambicioznu i uključivu klimatsku politiku kako bi mogao djelovati kao vjerodostojan i pouzdan partner na globalnoj razini i očuvati vodeći položaj u svijetu kad je riječ o klimi; stoga naglašava da EU treba ulagati u istraživanje i inovacije primjenjive u industriji te ostvariti znatan napredak u tom području;

23. ponovno poziva čelnike EU-a da na sastanku Europskog vijeća 12. i 13. prosinca 2019. podupru dugoročni cilj EU-a u skladu s kojim bi se što prije, a najkasnije do 2050. trebala postići nulta stopa emisija stakleničkih plinova; poziva državu koja predsjeda Vijećem i Komisiju da nakon toga taj cilj što prije prenesu tajništvu UNFCCC-a; naglašava da će se razina ambicija za razdoblje do 2030. trebati povećati kako bi se na najisplativiji način dosegnula nulta neto stopa emisija stakleničkih plinova unutar Unije do 2050. i kako bi se izbjeglo oslanjanje na tehnologije za odstranjivanje ugljika koje bi uključivale znatne rizike za ekosustave, biološku raznolikost i sigurnost opskrbe hranom; ističe da su prirodna rješenja ključna za EU kako bi ostvario svoje ciljeve u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova; žali što je EU na sastanku na vrhu UN-a o djelovanju u području klime propustio priliku da postavi više ciljeve i pokaže da je sposoban preuzeti vodstvo u cilju ostvarenja Pariškog sporazuma; smatra da je od iznimne važnosti da EU na 25. sastanku Konferencije stranaka pošalje jasnu poruku da je spreman pojačati svoj doprinos Pariškom sporazumu;

24. podupire ažuriranje nacionalno utvrđenog doprinosa EU-a s ciljem smanjenja domaćih emisija stakleničkih plinova u cijelom gospodarstvu od 55 % do 2030. u odnosu na razine iz 1990.; stoga poziva čelnike EU-a da podupru povećanje razine ambicija u pogledu nacionalno utvrđenog doprinosa EU-a; smatra da se usporedno s tim u pravo EU-a mora uvesti cilj da se što prije, a najkasnije do 2050. postigne klimatska neutralnost; poziva druga svjetska gospodarstva da ažuriraju svoje nacionalno utvrđene doprinose kako bi se ostvarili globalni učinci;

25. očekuje da će se u okviru Europskog zelenog plana (engl. European Green Deal) odrediti sveobuhvatna i ambiciozna strategija za ostvarenje klimatske neutralnosti Europe najkasnije do 2050., uključujući cilj 55-postotnog smanjenja domaćih emisija stakleničkih plinova do 2030.; poziva Komisiju da u skladu s tim prilagodi sve svoje relevantne politike, a osobito klimatsku, poljoprivrednu i kohezijsku politiku;

26. naglašava da su za ostvarenje ciljeva Pariškog sporazuma potrebne konkretne provedbene mjere i provedba na nacionalnoj razini i razini Unije, kao što je učinkovito ostvarenje ciljeva u pogledu energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti do 2030.;

27. naglašava da bi se sve klimatske politike trebale voditi u skladu s načelom pravedne tranzicije i u tijesnoj suradnji s civilnim društvom i socijalnim partnerima; stoga smatra da su čvršće socijalno partnerstvo i sudjelovanje civilnog društva na nacionalnoj razini i razini EU-a ključni za postizanje klimatske neutralnosti u svim sektorima društva na pravedan, uključiv i socijalno održiv način; smatra da su rješenja utemeljena na prirodi te obnova i očuvanje ekosustava i biološke raznolikosti ključni elementi koji mogu doprinijeti ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi njima;

28. smatra da će u svrhu jamčenja veće stabilnosti tržišta za EU biti korisno da odredi još jednu privremenu ciljnu vrijednost smanjenja emisija do 2040. jer bi se time osigurala dodatna stabilnost i ostvarenje cilja nulte stope emisija stakleničkih plinova do 2050.; podsjeća da se takvi ciljevi trebaju redovito ažurirati kako bi se osiguralo da su u skladu provedbom Pariškog sporazuma;

29. smatra da bi trebalo nastaviti s razvojem pouzdanog modela za mjerenje klimatskog utjecaja na temelju potrošnje; prima na znanje zaključak iz temeljite analize Komisije da su napori EU-a za smanjenje emisija iz njegove proizvodnje donekle neutralizirani uvozom robe s većim ugljičnim otiskom, ali da EU bez obzira na to znatno doprinosi smanjenju emisija u drugim zemljama zbog povećanih trgovinskih tokova i veće učinkovitosti s obzirom na emisije ugljika svojeg izvoza;

30. ističe da je potreban čvršći međunarodni okvir za zaštitu biološke raznolikosti na globalnoj razini, zaustavljanje njezina trenutačnog pada i njezinu maksimalnu obnovu; smatra da bi se taj okvir trebao temeljiti na ciljevima i čvrstim obvezama koje će obuhvaćati nacionalno utvrđene doprinose i druge odgovarajuće instrumente, financijske obveze i poboljšana jamstva za izgradnju kapaciteta, kao i mehanizam za reviziju koja će se provoditi svakih pet godina, pri čemu bi se razina ambicioznosti trebala stalno povećavati;

***COP25 u Madridu u Španjolskoj***

31. uviđa postignuća ostvarena na 24. sastanku Konferencije stranaka u Katowicama, zahvaljujući kojima je klimatsko djelovanje dobilo novi zamah, te operativne smjernice za Pariški sporazum donesene dovršetkom Programa rada Pariškog sporazuma (Pravilnik iz Katowica); napominje, međutim, da je na 25. sastanku Konferencije stranaka potrebno dovršiti neke nedovršene poslove iz Katowica, točnije u vezi s mehanizmima iz članka 6. Pariškog sporazuma; usto smatra da se na 25. sastanku Konferencije stranaka trebaju donijeti neke provedbene odluke, posebno u područjima ublažavanja, prilagodbe, transparentnosti i potpore; s nestrpljenjem iščekuje uspješan ishod revizije Varšavskog međunarodnog mehanizma za gubitke i štete, kao i rezultate pregovora o Akcijskom planu za rodnu ravnopravnost na 25. sastanku Konferencije stranaka; prepoznaje da će biti potrebne dodatne rasprave kako bi se dogovorili zajednički vremenski okviri na 25. Konferenciji stranaka;

32. ističe važnost uspostave zajedničkih provedbenih razdoblja za nacionalno utvrđene doprinose jer, iako brojne stranke UNFCCC-a imaju petogodišnje ili desetogodišnje vremenske okvire druge imaju kraća razdoblja provedbe ili uopće nemaju utvrđen vremenski okvir; napominje da bi neusklađeni vremenski okviri, ako se nastavi s njima, mogli negativno utjecati na buduće pregovore o klimatskim ciljevima; smatra da bi se zajedničkim provedbenim razdobljima za nacionalno utvrđene doprinose osiguralo da sve stranke na jedinstven način ažuriraju svoje obveze i da komuniciraju o njima te da poboljšaju ukupne globalne napore i olakšaju njihovo mjerenje; podupire uvođenje zajedničkog petogodišnjeg vremenskog okvira za sve nacionalno utvrđene doprinose za razdoblje nakon 2030., što je u skladu s ciklusom ambicija Pariškog sporazuma i ne šteti dodatnim dugoročnim obvezama koje stranke mogu nastojati ostvariti na nacionalnoj razini;

33. pozdravlja činjenicu da je Čile jedna od najuspješnijih zemalja koje tek ulaze u tranziciju prema čistoj energiji, a posebno činjenicu da je zabilježio najveće povećanje proizvodnje solarne energije u svijetu; smatra da bi doprinos Čilea u borbi za ovladavanje klimatskom krizom trebao inspirirati mnoge zemlje u Južnoj Americi i ostatku svijeta;

34. naglašava da će mjere poduzete na svjetskoj razini u sljedećih 10 godina utjecati na budućnost čovječanstva u sljedećih 10 000 godina; stoga poziva Komisiju i sve stranke na 25. sastanku Konferencije stranaka da poduzmu odvažne i ambiciozne mjere;

35. prepoznaje ulogu pristupa koji se temelje na suradnji u postizanju ambicioznijih ishoda ublažavanja i prilagodbe te u promicanju održivog razvoja i okolišnog integriteta; naglašava da ti napori trebaju doprinijeti ukupnom smanjenju emisija i da je potrebno izbjeći povećanje emisija unutar ili između razdoblja nacionalno utvrđenih doprinosa; izražava zabrinutost zbog toga što je u Bonnu na 50. u nizu sastanaka UNFCCC-a koji se održavaju između zasjedanja i na kojem se raspravljalo o tržišnim i netržišnim mehanizmima postignut tek ograničen napredak;

36. poziva Komisiju i države članice da promiču stroga i pouzdana međunarodna pravila povezana s člankom 6. Pariškog sporazuma; svjestan je brojnih problema za integritet i održivost okoliša nastalih zbog velikog broja projekata u okviru Mehanizma čistog razvoja i Mehanizma zajedničke provedbe predviđenih Kyotskim protokolom; poziva na sprečavanje rupa u propisima pri obračunavanju smanjenja emisija ili dvostrukog računanja smanjenja emisija i dodatnog bilježenja njihova smanjenja; izražava zabrinutost zbog mogućeg korištenja jedinica izdanih u skladu s Kyotskim

protokolom za potrebe ciljeva nacionalno utvrđenih doprinosa jer bi se time ozbiljno narušio okolišni integritet budućih mehanizama uspostavljenih u skladu s člankom 6.; ističe da prava na emisije kojima se trguje u okviru novih tržišnih mehanizama moraju biti dodatna te se njima trebaju povećavati napori u pogledu ublažavanja posljedica u sklopu postojećih i budućih nacionalno utvrđenih doprinosa; podupire ideju da se dio sredstava iz mehanizama predviđenih člankom 6. namijeni za Fond za prilagodbu koji ne raspolaže dostatnim sredstvima;

37. smatra da bi na 25. Konferenciji trebalo definirati novu razinu ambicioznosti i u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i u pogledu sljedećeg kruga nacionalno utvrđenih doprinosa, koja bi trebala odražavati veće obveze u borbi protiv klimatskih promjena u svim sektorima, kako na kopnu tako i u oceanima;

38. naglašava da je važno da stajalište EU-a na 25. Konferenciji stranaka bude usuglašeno i jedinstveno kako bi se očuvala politička snaga i vjerodostojnost Unije; apelira na sve države članice da podrže mandat EU-a tijekom pregovora i bilateralnih sastanaka s drugim akterima;

***Uloga šuma***

39. podsjeća da Pariški sporazum obvezuje sve stranke da poduzmu mjere za očuvanje i poboljšanje ponora, uključujući šume; napominje da bi zaustavljanje krčenja i degradacije šuma te omogućavanje njihova ponovnog rasta, činilo najmanje 30 % svih mjera ublažavanja potrebnih za ograničavanje globalnog zagrijavanja na 1,5 °C; ističe da su šume kojima se gospodari na održiv način od iznimne važnosti u borbi protiv klimatskih promjena zahvaljujući povećanoj sekvestraciji $CO_2$ uslijed rasta šuma, skladištenja ugljika u drvnim proizvodima i zamjene fosilnih sirovina i energije uz istodobno smanjenje rizika od šumskih požara, najezda nametnika i bolesti; naglašava važnost poticanja praksi kojima se održavaju prirodni ponori ugljika, uključujući primarne šume i netaknuta šumska tla, koji su u komunikaciji Komisije o jačanju djelovanja EU-a u području obnove šuma prepoznati kao nezamjenjivi;

40. poziva sve stranke, uključujući EU i njegove države članice, da poštuju svoje međunarodne obveze, među ostalim i one preuzete u okviru Foruma UN-a o šumama, Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti, Deklaracije iz New Yorka o šumama i cilja održivog razvoja br. 15, a posebice cilja 15.2. kojim se nastoji promicati provedba održivog gospodarenja svim vrstama šuma, zaustaviti krčenje šuma, rehabilitirati degradirane šume te znatno povećati pošumljavanje i ponovno pošumljavanje u svijetu do 2020.; poziva na to da se na svim političkim razinama ulože veći napori kako bi se spriječilo pogoršanje stanja šuma u Europi i kako bi se, gdje je to potrebno, vratile u dobro stanje; traži od Komisije i država članica da podrže mjere za ponovno pošumljavanje degradiranih tala i onih koja su neprikladna za poljoprivrednu upotrebu;

41. s obzirom na temeljnu ulogu šuma u borbi protiv klimatskih promjena i probleme s kojima se suočavaju neki vlasnici šuma u Europi zbog ekstremne suše i štetnih organizama, smatra da bi Komisija trebala razmotriti okvir za poticaje u slučaju da održivo šumsko gospodarenje više ne bude imalo poslovnog smisla;

***Stvaranje otpornosti na klimatske promjene prilagodbom***

42. pozdravlja objavljivanje izvješća Komisije o provedbi strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama koje pokazuje da je ostvaren određeni napredak u pogledu svake od osam pojedinačnih mjera te strategije; međutim, napominje da su, unatoč globalnim naporima za smanjenje emisija, učinci klimatskih promjena neizbježni i da su daljnje mjere za prilagodbu od ključne važnosti; stoga poziva Komisiju da revidira tu strategiju u svjetlu zaključaka tog izvješća da je EU i dalje osjetljiv na klimatske utjecaje unutar i izvan svojih granica; naglašava da bi sektor osiguranja trebao ulagati u prilagodbu i da su potrebna javna i privatna ulaganja u istraživanje i inovacije; prioritetima smatra zaštitu ljudskog zdravlja i sigurnosti, zaustavljanje smanjenja biološke raznolikosti degradacije tla te promicanje urbane prilagodbe;

43. napominje da se u članku 8. Pariškog sporazuma (o gubicima i šteti) navodi da bi stranke trebale zauzeti pristup zasnovan na suradnji u pogledu gubitaka i štete povezanih s negativnim utjecajima klimatskih promjena; stoga naglašava važnost globalnog potpornog djelovanja u područjima koja su posebno osjetljiva na učinke klimatskih promjena;

44. naglašava da su mjere za prilagodbu nužnost za sve države koje žele maksimalno smanjiti negativne učinke klimatskih promjena i u potpunosti iskoristiti prilike za održivi razvoj i rast otporan na klimatske promjene; naglašava da je potrebno razviti ujednačene sustave i instrumente kako bi se pratili napredak i učinkovitost nacionalnih planova i mjera za prilagodbu; žali zbog toga što nacrti nacionalnih energetskih i klimatskih planova država članica nisu bili dovoljno ambiciozni kada je riječ o ciljevima u pogledu energetske učinkovitosti i energije iz obnovljivih izvora; podsjeća da je energija iz obnovljivih izvora, uključujući obnovljive morske izvore energije, kao element kružnog gospodarstva, dio rješenja za ublažavanje učinaka klimatskih promjena i prilagodbu njima; poziva države članice da ojačaju svoje nacionalne energetske i klimatske planove kako bi se u potpunosti proveo Pariški sporazum;

***Financijska sredstva za borbu protiv klimatskih promjena i drugi načini provedbe***

45. pozdravlja odluku donesenu na 24. Konferenciji stranaka o tome da se Fond za prilagodbu nastavi koristiti za potrebe provedbe Pariškog sporazuma; priznaje da je taj fond važan za zajednice koje su najizloženije klimatskim promjenama i stoga pozdravlja činjenicu da su se države članice dobrovoljno obvezale u njega uplatiti 10 milijuna USD za 2019.;

46. uviđa da se 37 % proračuna EU-a trenutačno troši na financiranje zajedničke poljoprivredne politike (ZPP), u sklopu koje bi se mogla mobilizirati znatna sredstva za poticanje i nagrađivanje poljoprivrednih praksi pogodnih za klimu i okoliš;

47. ponavlja da se u okviru ZPP-a više ne bi trebale pružati subvencije za aktivnosti štetne za okoliš i klimu, uključujući odvodnjavanje tresetišta i prekomjerno crpljenje vode radi navodnjavanja, i da ne bi trebalo kažnjavati prisutnost stabala na poljoprivrednom području;

48. napominje da su EU i njegove države članice zaslužni za najveći dio javnog financiranja u području klime; pozdravlja odluku donesenu na 24. Konferenciji stranaka u skladu s kojom se želi donijeti ambiciozniji cilj za razdoblje nakon 2025., povrh trenutačne obveze mobiliziranja 100 milijardi USD godišnje od 2020., no izražava zabrinutost zbog toga što stvarne obveze razvijenih zemalja još ni približno ne zadovoljavaju zajednički cilj od 100 milijardi USD godišnje; očekuje da će gospodarstva u usponu od 2025. nadalje doprinositi većoj svoti međunarodnih financijskih sredstava za borbu protiv klimatskih promjena;

49. uviđa da klimatske promjene nisu lokalizirani izazov i da klimatski učinci izvan EU-a imaju posljedice i unutar EU-a s obzirom na to da uragani, suše, poplave i šumski požari mogu utjecati na sigurnost opskrbe hranom i vodom u EU-u, kao i na opskrbni lanac usluga i dobara; poziva Komisiju i države članice da prioritet daju jačanju međunarodnog financiranja u području klime za mjere prilagodbe kako bi se izjednačilo s razinom financiranja mjera za ublažavanje klimatskih promjena te da osiguraju financijska sredstva za gubitke i štetu;

50. naglašava važnost operacionalizacije globalnog cilja u pogledu prilagodbe i važnost mobilizacije znatne količine novih sredstava za prilagodbu u zemljama u razvoju; poziva EU i države članice da se obvežu na znatno povećanje sredstava koja izdvajaju za prilagodbu; prepoznaje potrebu za napretkom u pogledu gubitaka i štete, za koje bi se trebala prikupiti dodatna sredstva iz inovativnih izvora javnog financiranja u okviru Varšavskog međunarodnog mehanizma;

51. ističe ulogu održivog financiranja i smatra da je ključno da glavne međunarodne financijske institucije brzo uvedu i razviju zeleno financiranje kako bi se svjetsko gospodarstvo uspješno dekarboniziralo; naglašava potrebu za provedbom Akcijskog plana EU-a za održivo financiranje te pozdravlja uspostavu Međunarodne platforme za održivo financiranje;

52. naglašava i ulogu privatnog sektora, uključujući korporacije i financijska tržišta, u ostvarivanju ciljeva održivosti; pozdravlja nastojanja da se uvede zakonodavstvo o održivosti financiranja i potiče Komisiju da uvede obvezu transparentnosti i odgovornosti za trgovačka društva u koja se ulaže, posebno kada je riječ o ugrožavanju održivosti i ljudskih prava u zemljama u razvoju;

53. pozdravlja dogovor o povećanju ulaganja u prirodu i ljude do 2020. i nakon toga, koji je na 14. Konferenciji stranaka Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti postiglo 196 vlada; ističe da gospodarski rast može olakšati održivi razvoj samo ako ne rezultira gubitkom biološke raznolikosti i smanjenjem sposobnosti prirode da bude od koristi ljudima;

54. ističe da bi proračun EU-a trebao biti usklađen s njegovim međunarodnim obvezama u području održivog razvoja i s njegovim srednjoročnim i dugoročnim klimatskim i energetskim ciljevima te da ne bi smio biti kontraproduktivan u pogledu tih ciljeva ili pak sprečavati njihovo ostvarivanje; stoga poziva Komisiju da zajamči da se ulaganja EU-a provjeravaju u smislu utjecaja na klimu i biološku raznolikost i da, prema potrebi, predloži usklađena i obvezujuća pravila; poziva Komisiju da zajamči da sljedeći višegodišnji financijski okvir (VFO) bude u potpunosti u skladu s Pariškim sporazumom i da nikakvi rashodi ne budu u suprotnosti s njime; naglašava važnost nadopune Zelenog klimatskog fonda i potiče države članice da barem udvostruče svoje doprinose za početnu mobilizaciju resursa; pozdravlja odluku Upravnog vijeća EIB-a o prekidu financiranja većine projekata povezanih s energijom iz fosilnih goriva od kraja 2021. i o postupnom povećanju udjela financiranja namijenjenog za djelovanje u području klime i održivost okoliša koje bi 2025. trebalo obuhvaćati 50 % operacija te banke; smatra da je to prvi ambiciozan korak u transformaciji EIB-a u Europsku banku za borbu protiv klimatskih promjena; traži od država članica da primjenjuju isto načelo kada je riječ o jamstvima za izvozne kredite; poziva na uvođenje posebnih državnih jamstava u korist zelenih ulaganja te na uvođenje oznaka zelenog financiranja i fiskalnih povlastica za fondove za zelena ulaganja i izdavanje zelenih obveznica; naglašava potrebu za ambicioznijim financiranjem istraživanja i industrijski primjenjivih inovacija;

55. poziva EIB da preispita svoju klimatsku strategiju i do 2020. donese konkretne i ambiciozne akcijske planove kako bi ispunio svoju obvezu usklađivanja svih svojih financijskih aktivnosti s Pariškim sporazumom, kao i da sve svoje politike i smjernice u pogledu kreditiranja u tom sektoru hitno uskladi s ciljevima Pariškog sporazuma;

56. ističe važnost pravednog prelaska na klimatski neutralno gospodarstvo i potrebu za pristupom koji uključuje predviđanje i sudjelovanje kako bi se osiguralo da građani imaju koristi od prelaska i kako bi se pružila potpora najugroženijim regijama i zajednicama; smatra da je stvaranje pravednog fonda za klimatsku tranziciju jedan od alata kojim bi se na razini EU-a mogao zajamčiti uključiv i informiran prelazak za građane i regije EU-a koji su najviše pogođeni dekarbonizacijom, kao što su rudarske regije u tranziciji; uviđa da fondovi za kompenzaciju sami po sebi nisu jamstvo za pravedan prelazak i da bi sveobuhvatna europska strategija za razvoj i modernizaciju tih regija EU-a i podrška akterima koji predvode prelazak trebale biti temelj svake tranzicijske politike; smatra da klimatska tranzicija EU-a mora biti ekološki, gospodarski i socijalno održiva; poziva Uniju i države članice da uspostave odgovarajuće politike i osiguraju financiranje u tom pogledu, koji će biti uvjetovani jasnim, vjerodostojnim i provedivim kratkoročnim i dugoročnim obvezama predmetnih država članica u pogledu dekarbonizacije u cijelom gospodarstvu, uključujući integriranje konkretnih politika za postupno napuštanje ugljena, ostalih fosilnih goriva i subvencija za fosilna goriva u njihove konačne nacionalne energetske i klimatske planove u vremenskom okviru usklađenom s obvezom EU-a da globalno zagrijavanje zadrži u skladu s dugoročnim ciljevima Pariškog sporazuma i ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050.;

57. smatra da je demokratizacija energetskog sustava presudna za uspjeh održive energetske tranzicije; stoga poziva na jačanje prava građana i poboljšanje njihovih vještina kako bi mogli sudjelovati u proizvodnji sigurne i čiste energije;

58. ističe da je važno započeti rasprave sa zemljama diljem svijeta koje trenutačno ovise o izvozu fosilnih goriva radi određivanja načina na koji bi se strategija zajedničke energetske i klimatske sigurnosti mogla provesti tako da se poboljšaju perspektive tih regija za budućnost;

59. smatra da nuklearna energija može imati ulogu u postizanju klimatskih ciljeva jer se njezinom proizvodnjom ne ispuštaju staklenički plinovi, a može osigurati i znatan udio proizvodnje električne energije u Europi; međutim smatra da ta energija zbog otpada koji nastaje njezinom proizvodnjom zahtijeva srednjoročnu i dugoročnu strategiju kojom se uzimaju u obzir tehnološki napredak (laser, fuzija itd.) čiji je cilj poboljšanje održivosti cijelog sektora;

60. podržava rad Koalicije ministara financija za djelovanje u području klime i potiče sve vlade da usvoje obvezu te Koalicije da se sve politike i prakse u nadležnosti ministarstava financija usklade s ciljevima Pariškog sporazuma te da uvedu učinkovito određivanje cijena ugljika, kao što je utvrđeno u načelima iz Helsinkija;

61. podsjeća stranke na potrebu za dodjelom dostatnih sredstava kako bi se preuzete obveze provele u djelo te provele mjere potrebne za postizanje ciljeva Pariškog sporazuma; podržava sve veći poticaj za uvođenje mehanizma prilagodbe emisija ugljika na europskim granicama za uvoz u EU kako bi se stvorili jednaki uvjeti za međunarodnu trgovinu i izbjeglo istjecanje ugljika;

***Uloga nedržavnih aktera***

62. pozdravlja odlučan i sve raširenији pokret mladih protiv klimatskih promjena; ističe važnost vođenja smislenog dijaloga s mladima i poticanja njihova sudjelovanja u donošenju politika na svim razinama; pozdravlja sve veću globalnu mobilizaciju sve većeg broja nedržavnih aktera koji se zalažu za borbu protiv klimatskih promjena s konkretnim i mjerljivim rezultatima; ističe ključnu ulogu civilnog društva, privatnog sektora i podnacionalnih razina vlasti u utjecanju na javno mnijenje i djelovanje na državnoj razini te u njihovu poticanju kao i u razmjeni znanja i najboljih praksi o razvoju i provedbi mjera ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe njima; poziva EU, države članice i sve stranke da potiču i podržavaju nedržavne aktere te da se uključe u rad s njima jer oni sve više postaju predvodnici u borbi protiv klimatskih promjena; nadalje smatra da građani trebaju sudjelovati te da treba podizati razinu osviještenosti;

63. ističe ključnu ulogu gradova u provedbi ciljeva Pariškog sporazuma s obzirom na to da, prema objedinjenom izvješću UN-a o cilju održivog razvoja br. 11 naslovljenom „Praćenje napretka prema uključivim, sigurnim, otpornim i održivim gradovima i ljudskim naseljima”, u gradovima nastaje više od 70 % svih emisija stakleničkih plinova, otpada i onečišćenja zraka; pozdravlja činjenicu da su se na sastanku na vrhu UN-a o djelovanju u području klime 102 grada obvezala na postizanje klimatske neutralnosti do 2050.; poziva stranke da gradove bolje uključe u svoje planove za smanjenje emisija;

***Otvorenost, uključivost i transparentnost***

64. ističe da je za postizanje cilja ograničavanja porasta prosječne globalne temperature na 1,5 °C potrebno stvarno sudjelovanje svih stranaka, za što je pak potrebno riješiti pitanje posebnih ili suprotstavljenih interesa; u tom kontekstu ponovno ističe svoju potporu za uvođenje posebne politike o sukobu interesa u okviru UNFCCC-a; poziva Komisiju i države članice da u tom procesu preuzmu ulogu predvodnika, a da se pritom ne dovedu u pitanje ciljevi UNFCCC-a i Pariškog sporazuma;

65. ističe da je među osobama koje su raseljene zbog klimatskih promjena 80 % žena i djece, da na njih klimatske promjene općenito više utječu nego na muškarce i da oni snose veći teret tih promjena, a da pritom ne sudjeluju u donošenju ključnih odluka o klimatskim mjerama u tolikoj mjeri kao muškarci; stoga ističe da je za uspjeh i učinkovitost tih mjera od ključne važnosti osnaživanje svih marginaliziranih rodnih zajednica te njihovo potpuno i ravnopravno sudjelovanje i vodeća uloga u međunarodnim forumima, kao što je UNFCCC, te sudjelovanje u nacionalnom, regionalnom i lokalnom klimatskom djelovanju; smatra da bi EU i države članice trebali u potpunosti podržati provedbu Akcijskog plana za rodnu ravnopravnost UNFCCC-a, posebno uključivanjem rodne perspektive u klimatske i razvojne politike EU-a, te da bi trebali promicati sudjelovanje pripadnica autohtonih naroda i branitelja ženskih prava u okviru UNFCCC-a;

66. napominje da posljedice klimatskih promjena za, među ostalim, preživljavanje, prehranu i pristup obrazovanju imaju ozbiljan utjecaj na zdravlje, zaštitu i razvoj djece i adolescenata; smatra da je potrebno djelovati kako bi se ti štetni učinci ograničili;

***Sveobuhvatni napori svih sektora***

67. savjetuje Komisiji da istraži veze i ostale oblike suradnje s dionicima na tržištima ugljika u trećim zemljama i regijama te da potiče uspostavu dodatnih tržišta ugljika i ostalih mehanizama za određivanje cijena ugljika, zahvaljujući kojima će se, stvaranjem jednakih uvjeta za sve na globalnoj razini, postići dodatna učinkovitost, smanjiti troškovi i smanjiti rizik od istjecanja ugljika; poziva Komisiju da odredi zaštitne mjere kako bi se zajamčilo da svako povezivanje sa sustavom EU-a za trgovanje emisijama i dalje dodatno i trajno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i da ne ugrožava obveze EU-a u pogledu smanjenja domaćih emisija stakleničkih plinova;

68. podsjeća da svi sektori moraju dati svoj doprinos kako bi se ostvarilo klimatski neutralno gospodarstvo i da dekarbonizacija gospodarstva EU-a ne bi trebala dovesti do premještanja emisija ugljika u treće zemlje istjecanjem ugljika, nego bi ona za naše gospodarstvo i industriju trebala postati uspješna zahvaljujući primjerenim ulaganjima, odgovarajućim instrumentima i mogućnostima za razvoj potrebnih revolucionarnih inovacija i tehnologije; vjeruje u uspjeh pristupa utemeljenih na tržištu; smatra da se mjere granične prilagodbe emisija ugljika trebaju temeljiti na studiji izvedivosti te da trebaju biti usklađene s WTO-om;

69. prima na znanje najavu novoizabrane predsjednice Komisije Ursule von der Leyen o tome da će se ETS proširiti na sektore koji još nisu obuhvaćeni sustavom trgovanja EU-a; odbacuje izravno uključivanje u ETS-a EU-a;

70. ističe da je prometni sektor jedini sektor u kojemu se od 1990. bilježi rast emisija; ističe da to nije u skladu s dugoročnim ciljem klimatske neutralnosti za koji je potrebno veće i brže smanjenje emisija u svim sektorima društva, uključujući sektor zrakoplovstva i pomorski sektor; podsjeća da se prometni sektor mora u potpunosti dekarbonizirati najkasnije do 2050.; napominje da analiza Komisije pokazuje da se trenutačnim ciljevima i mjerama koje predviđaju Međunarodna pomorska organizacija i Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva, čak i ako bi se provodili u cijelosti, ne bi ostvarila potrebna smanjenja emisija te da su potrebne znatne dodatne mjere usklađene s ciljem postizanja nulte neto stope emisija stakleničkih plinova na razini cijelog gospodarstva; smatra da bi, kako bi se zajamčila dosljednost nacionalno utvrđenih doprinosa s obvezama u cijelom gospodarstvu utvrđenima Pariškim sporazumom, stranke trebalo poticati da uključe emisije iz međunarodnog pomorskog i zračnog prometa te da dogovore i provode mjere na međunarodnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini kako bi se smanjile emisije iz tih sektora;

71. podsjeća da se očekuje da će do 2020. globalne emisije iz međunarodnog zrakoplovstva biti oko 70 % veće nego 2005. te da bi do 2050. čak mogle porasti za dodatnih 300 % – 700 %; izražava zabrinutost u pogledu razine ambicioznosti Programa Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva za neutralizaciju i smanjenje emisija ugljika u međunarodnom zrakoplovstvu (CORSIA), s obzirom na trenutačni napredak u izradi standarda i preporučenih praksi koje treba slijediti pri provedbi programa počevši od 2019.; ističe da trenutačni standardi nisu zadovoljavajući i da je dodatno razvodnjavanje programa CORSIA neprihvatljivo; poziva Komisiju i države članice da učine sve što je u njihovoj moći kako bi učvrstile odredbe programa CORSIA i podržale donošenje dugoročnog cilja smanjenja emisija iz zrakoplovstva, pri čemu će se štititi zakonodavna autonomija EU-a pri provedbi Direktive o ETS-u; nadalje ističe potrebu da tema međunarodnih programa i programa EU-a bude rješavanje problema emisija stakleničkih plinova koji ne sadrže ugljik, a potječu iz zrakoplovstva;

72. izražava duboku zabrinutost zbog donošenja rezolucije A40-19 na 40. zasjedanju Skupštine Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva i usvajanja tzv. klauzule o isključivosti programa CORSIA; potiče države članice da podnesu dopis o formalnoj rezerviranosti u vezi s tim dijelom rezolucije kako bi se očuvala zakonodavna autonomija Unije u pogledu mjera za smanjenje emisija stakleničkih plinova u sektoru zrakoplovstva;

73. podsjeća na pravnu obvezu Komisije da Europskom parlamentu i Vijeću u roku od 12 mjeseci nakon što ICAO donese relevantne instrumente i prije nego što program CORSIA postane operativan predstavi izvješće u kojem će među ostalim ispitati ambicioznost i opći okolišni integritet programa CORSIA, uključujući njegovu opću ambicioznost u odnosu na ciljeve Pariškog sporazuma; ističe da su kao suzakonodavci Europski parlament i Vijeće jedine institucije koje mogu odlučivati o svim budućim izmjenama Direktive o ETS-u; ističe da bi eventualne izmjene Direktive o ETS-u trebale biti moguće samo pod uvjetom da su u skladu s obvezom EU-a u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova u cijelom gospodarstvu, kojom nije predviđeno korištenje kompenzacije emisijskih jedinica nakon 2020.;

74. pozdravlja sve veću potporu usklađenom pristupu utvrđivanju cijena u zračnom prometu na razini EU-a i poziva Komisiju u tom pogledu da što prije predstavi ambicioznu reviziju Direktive o oporezivanju energije, uključujući ukidanje poreznih olakšica koje se trenutačno primjenjuju na kerozin i brodska goriva;

75. podsjeća da se očekuje da će emisije $CO_2$ iz pomorskog prijevoza u razdoblju do 2050. porasti za od 50 % do 250 %; pozdravlja dogovor o početnoj strategiji Međunarodne pomorske organizacije za smanjenje emisija stakleničkih plinova s brodova kao prvi korak tog sektora u doprinosu postizanju ciljeva Pariškog sporazuma u pogledu temperature; apelira na Međunarodnu pomorsku organizaciju da brzo postigne napredak u donošenju kratkoročnih i srednjoročnih mjera kako bi pomogla u postizanju ciljeva te strategije; ističe važnost i hitnost provedbe kratkoročnih i srednjoročnih mjera prije 2023.; poziva EU, Komisiju i države članice da učine sve što je u njihovoj moći kako bi poduprli brzo određivanje Sredozemnog mora kao kombiniranog područja kontrole emisija SOx i NOx, što je presudan korak prema smanjenju emisija iz pomorskog prometa u Europi; ističe da je potrebno odmah istražiti daljnje mjere i djelovanja, uključujući instrumente za određivanje cijena ugljika, kako bi se pristupilo rješavanju problema emisija iz pomorskog prometa u skladu sa strategijom sektorske transformacije na nisku razinu emisija; u skladu s tim uvjeren je da bi EU i države članice trebali pomno pratiti utjecaj i provedbu početne strategije Međunarodne pomorske organizacije; pozdravlja prijedlog uredbe EU-a čiji je cilj da se

na odgovarajući način uzme u obzir globalni sustav prikupljanja podataka o potrošnji loživih ulja na brodovima (MRV) i globalni sustav prikupljanja podataka Međunarodne pomorske organizacije o potrošnji loživih ulja na brodovima; podsjeća da je MRV prvi korak koji bi u konačnici trebao omogućiti EU-u da donese obvezne ciljeve za smanjenje emisija; potiče Komisiju da što prije predloži dodatne mjere EU-a u okviru svoje strategije dekarbonizacije do 2050., kao što su uključivanje pomorskog sektora u ETS te uvođenje standarda učinkovitosti brodova i oznake brodova, te da predloži strategiju suradnje s drugim strankama koje žele što brže djelovati kako bi se smanjile emisije iz pomorskog prometa u skladu s ciljem iz Pariškog sporazuma povezanim s temperaturom;

76. ističe činjenicu da lako primjenjiva rješenja za smanjenje emisija već postoje, kao što su primjerice smanjenje brzine ili uspostava područja kontrole emisija, koja su predviđena Međunarodnom konvencijom o sprečavanju onečišćenja s brodova (MARPOL); smatra da bi strategijom dekarbonizacije i Europskim zelenim planom trebalo poticati ulaganja, ambiciozno istraživanje o brodovima s nultom stopom emisija i zelenim brodovima s ekološkim komponentama, bolje gospodarenje otpadom i vodom te nužno poboljšanje infrastrukture potrebno da bi se omogućio početak tržišnog uzleta prije 2030., kao što je elektrifikacija luka;

77. poziva na povećanje sredstava za istraživanje alternativnih goriva i njihovo uvođenje na tržište;

78. podsjeća da 23 % svjetskih emisija stakleničkih plinova potječe iz poljoprivrede; ističe da su, kako bi se osigurala dostatna opskrba hranom za sve brojnije svjetsko stanovništvo, potrebna ulaganja u pametne poljoprivredne tehnike i proizvodne metode, kao što su hvatanje metana iz gnojiva, učinkovitija upotreba gnojiva, upotreba biomase u ciklusima i povećanje učinkovitosti metoda proizvodnje mesa i mliječnih proizvoda;

79. podsjeća da poljoprivreda, iako je odgovorna za otprilike 10 % emisija stakleničkih plinova u EU-u, ima potencijal da pomogne EU-u da smanji svoje emisije dobrim upravljanjem tlom, agrošumarstvom, zaštitom biološke raznolikosti i ostalim tehnikama upravljanja zemljištem; uviđa da poljoprivreda ima potencijal za godišnju uštedu emisija od oko 3,9 gigatona ekvivalenata $CO_2$ do 2050., što je oko 8 % trenutačnih globalnih emisija stakleničkih plinova;

80. napominje da otprilike 60 % svjetskih emisija metana potječe iz izvora kao što su poljoprivreda, odlagališta otpada i postrojenja za otpadne vode te iz proizvodnje fosilnih goriva i njihova prijenosa cjevovodima; podsjeća da je metan snažan stakleнički plin sa stogodišnjim potencijalom globalnog zagrijavanja i da je 28 puta snažniji od $CO_2$; podsjeća Komisiju na njezinu pravnu obvezu da što prije istraži moguće politike za brzo smanjenje emisija metana u okviru strateškog plana EU-a za metan; poziva Komisiju da u tom pogledu iznese odgovarajuće zakonodavne prijedloge Parlamentu i Vijeću u prvoj polovici svojeg mandata;

81. prepoznaje pozitivnu i važnu ulogu poljoprivrede u borbi protiv klimatskih promjena i ističe važnost reformiranja ZPP-a kako bi se poljoprivrednicima pomoglo u razvijanju i primjeni klimatski pametnih poljoprivrednih praksi, kao što su sekvestracija ugljika i recikliranje emisija ugljika;

82. ističe važnu ulogu prirodnih ponora u postizanju neutralnosti emisija stakleničkih plinova u EU-u; poziva Komisiju da razvije detaljnu strategiju EU-a za održivo poboljšanje prirodnih ponora u skladu s ciljem o neutralnosti emisija stakleničkih plinova do 2050.; potiče države članice da temeljito obuhvate taj aspekt u svojim dugoročnim strategijama u skladu s člankom 15. stavkom 4. točkom (b) Uredbe o upravljanju;

83. uviđa važnost uloge koja se u posebnom izvješću Međuvladinog tijela za klimatske promjene (IPCC) o globalnom zagrijavanju od 1,5 °C i u komunikaciji Europske komisije o čistom planetu za sve pripisuje hvatanju i skladištenju ugljika u većini scenarija s porastom temperature od 1,5 °C;

84. podržava snažnije djelovanje kako bi se ostvarili ciljevi koje su države članice postavile u okviru Strateškog plana za energetsku tehnologiju radi komercijalne primjene sustava hvatanja i skladištenja ugljika u energetskom i industrijskom sektoru EU-a te radi izrade čvrstog regulatornog okvira za pomoć pri izravnom uklanjanju $CO_2$ iz atmosfere radi sigurnog skladištenja do 2022.;

85. duboko žali zbog činjenice da se subvencije za fosilna goriva u EU-u i dalje povećavaju i iznose oko 55 milijardi EUR godišnje; hitno poziva sve države članice da u svoje konačne nacionalne energetske i klimatske planove integriraju konkretne politike, rokove i mjere kako bi do 2020. postupno ukinule sve izravne i neizravne subvencije za fosilna goriva u cilju ispunjavanja globalnih obveza EU-a i oslobađanja sredstava koja bi se mogla upotrijebiti za ostvarivanje klimatski neutralnog društva; poziva sve ostale stranke da donesu slične mjere;

86. pozdravlja stupanje na snagu Kigalijske izmjene Montrealskog protokola; smatra da bi to EU-u trebalo dati novi poticaj za brzu reviziju Uredbe o fluoriranim stakleničkim plinovima kako bi se uklonili poznati nedostaci koji ugrožavaju klimatske ambicije EU-a, kao što je nezakonita trgovina fluorougljikovodicima (HFC) i nedovoljno djelovanje protiv upotrebe sumporova heksafluorida ($SF_6$);

***Industrija i konkurentnost***

87. smatra da bi se gospodarsko blagostanje, industrijska konkurentnost, održivi razvoj i klimatska politika trebali uzajamno podupirati; ističe da bi EU trebao biti predvodnik u prelasku na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija stakleničkih plinova do 2050., čime bi se osigurala konkurentska prednost za industrije EU-a;

88. ističe iznimnu važnost postizanja ciljeva Pariškog sporazuma, uz istodobno zadržavanje radnih mjesta i industrijske baze unutar EU-a kako bi se ljudima u tom sektoru pružila pozitivna perspektiva te kako bi se pokazalo da industrija i klimatska neutralnost nisu nespojive; snažno pozdravlja predanost i napore mnogih industrijskih aktera u Europi da postanu klimatski neutralni te potiče one sektore ili trgovačka društva koji još oklijevaju da slijede brojne primjere dobre prakse;

89. nadalje pozdravlja napore građana, poslovnih subjekata i industrija EU-a te napredak koji su dosad postigli u pogledu ispunjavanja obveza iz Pariškog sporazuma u skladu s Pravilnikom iz Katowica; međutim, napominje da su ti napori nedovoljni za ostvarivanje gospodarstva s nultom neto stopom emisija stakleničkih plinova do 2050.; stoga potiče države članice te njihove regije i općine, kao i poslovne subjekte i industrije da utvrde i aktivno slijede veće ambicije preko Europskog zelenog plana kako bi se suočili s klimatskim izazovima i potpuno iskoristili mogućnosti koje nudi Pariški sporazum;

90. ističe da stabilan i pouzdan pravni okvir te jasni politički signali i na razini EU-a i na globalnoj razini olakšavaju i poboljšavaju ulaganja povezana s klimom i mogu doprinijeti sprečavanju ovisnosti o ugljiku; u tom pogledu ističe važnost pravilne i pravovremene provedbe zakonodavstva u okviru paketa „Čista energija za sve Europljane” te poziva na izradu dugoročne strategije industrijske politike EU-a i zakonodavstva EU-a o klimi, u skladu s obvezama EU-a u okviru Pariškog sporazuma, osmišljenima za osiguravanje kratkoročnog i dugoročnog razvoja industrije EU-a, posebno pružanjem potpore malim i srednjim poduzećima, otvaranjem kvalitetnih radnih mjesta i omogućavanjem ekološke tranzicije, uz istodobno osiguravanje globalne konkurentnosti industrije EU-a, postizanje nulte neto stope emisija stakleničkih plinova u EU-u do 2050. i jamstvo da nitko neće biti zapostavljen;

91. pozdravlja činjenicu da je nekoliko zemalja u kojima se nalaze veliki konkurenti energetski intenzivnih industrija EU-a uvelo trgovanje emisijama ugljika ili druge mehanizme za određivanje cijena; potiče ostale zemlje da slijede njihov primjer; poziva na proširenje tih mehanizama na sve energetski intenzivne industrije;

92. ističe važnost povećanja broja kvalitetnih radnih mjesta i kvalificiranih radnika u industriji EU-a kako bi se potaknule inovacije i prelazak na održive proizvodne procese; ističe potrebu za pružanjem pomoći regijama s velikom potrošnjom ugljena i visokim emisijama ugljika te s velikim udjelom radnika u sektorima ovisnima o ugljiku, kao i potrebu za ulaganjem u te regije i razvojem programa prekvalifikacije i usavršavanja radi privlačenja novih i inovativnih poslovnih subjekata, novoosnovanih poduzeća i industrija u cilju uspostave održivog regionalnog gospodarstva, pri čemu će se jamčiti da nitko ne bude zapostavljen;

93. ističe činjenicu da sve regije nemaju isto polazište u borbi protiv klimatskih promjena ni iste instrumente te da u skladu s tim ni posljedice nisu iste; stoga ističe da je prijeko potreban takav prelazak kojim se uzimaju u obzir posebnosti najugroženijih regija, stanovnika i sektora;

**Četvrtak, 28. studenog 2019.**

***Energetska politika***

94. ističe središnju ulogu energije u prijelazu na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija stakleničkih plinova;

95. ističe da tijekom prelaska na održivu energiju problem energetskog siromaštva treba riješiti jačanjem prava i boljom informiranošću potrošača energije, boljim mjerama energetske učinkovitosti u zgradama, posebno za kućanstva s niskim prihodima, te uključivanjem tog pitanja u socijalne politike;

96. ističe važnost energetske učinkovitosti i energije iz obnovljivih izvora za smanjenje emisija stakleničkih plinova, energetsku sigurnost i smanjenje energetskog siromaštva;

97. ističe da svi sektori trebaju učinkovito surađivati kako bi se gospodarstvo EU-a dekarboniziralo i postigla nulta neto stopa emisija stakleničkih plinova; ističe da bi zemlje trebale biti fleksibilne u pogledu načina dekarbonizacije svojih gospodarstava kako bi olakšale smanjenje socijalnih troškova povezanih s prelaskom te osigurale prihvaćenost i potporu u društvu;

98. smatra da će daljnja integracija unutarnjeg energetskog tržišta EU-a imati ključnu ulogu, osobito u uspostavi gospodarstva s nultom neto stopom emisija stakleničkih plinova;

99. podsjeća na to da su određivanje energetske učinkovitosti kao prioriteta, posebno provedbom načela prema kojemu je energetska učinkovitost na prvom mjestu, kao i globalno vodstvo u obnovljivim izvorima energije dva od glavnih ciljeva energetske unije EU-a; ističe da je cilj EU-a da do 2030. 32 % ili više energije potječe iz obnovljivih izvora, a u pogledu energetske učinkovitosti taj je cilj 32,5 % ili više; ističe da ti ciljevi, iako dovode do većih smanjenja emisija stakleničkih plinova nego što je prvobitno predviđeno, nisu u skladu ni sa smanjenjem od 50 % – 55 % koje je predložila nova izabrana predsjednica Komisije ni s ciljem ograničavanja globalnog zagrijavanja na 1,5 °C; poziva Komisiju i Vijeće da odrede dodatne napore potrebne za poticanje energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti u skladu s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova; poziva na globalno promicanje mjera energetske učinkovitosti i pravodobno uvođenje energije iz obnovljivih izvora;

100. pozdravlja sve veći udio energije iz obnovljivih izvora u svjetskoj opskrbi energijom, posebno u energetskom sektoru; zabrinut je zbog spore primjene energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja, hlađenja i prometa, posebno u zračnom i pomorskom prometu; duboko je zabrinut zbog usporavanja (od 2014.) povećanja ukupnog tržišnog udjela energije iz obnovljivih izvora u EU-u, što ugrožava energetske i klimatske ciljeve EU-a; ističe da za ostvarivanje dugoročnih ciljeva održivosti svi sektori moraju povećati razinu upotrebe energije iz obnovljivih izvora;

***Istraživanje, inovacije, digitalne tehnologije i svemirska politika***

101. prepoznaje ključnu ulogu znanosti i znanstvenih inovacija u uspješnoj borbi protiv klimatskih promjena te u postizanju strateških ciljeva Pariškog sporazuma i bilo kojeg drugog ambicioznog klimatskog programa; ističe važnost borbe vodstva EU-a protiv klimatskih promjena i promicanja tehnološkog napretka u smjeru razvoja otpornog na klimatske promjene;

102. u tom kontekstu ističe važnost nastavka i jačanja istraživanja i inovacija u području ublažavanja klimatskih promjena, politika prilagodbe, učinkovitosti resursa, tehnologija s niskom i nultom stopom emisija ugljika, održive upotrebe sekundarnih sirovina („kružno gospodarstvo”) i prikupljanja podataka o klimatskim promjenama u cilju borbe protiv njih; naglašava potrebu za davanjem prednosti financiranju održivih energetskih projekata u okviru novog programa Obzor Europa, s obzirom na obveze koje je EU preuzeo u okviru energetske unije i Pariškog sporazuma;

103. podsjeća da su istraživanje, inovacije i konkurentnost jedan od pet stupova strategije EU-a za energetsku uniju; stoga podsjeća na temeljnu ulogu istraživača u borbi protiv globalnog zagrijavanja te ističe važnost bliske znanstvene suradnje međunarodnih partnera u tom pogledu;

104. podsjeća na temeljnu ulogu digitalnih tehnologija u pružanju potpore za energetsku i industrijsku tranziciju, osobito u pogledu poboljšanja energetske učinkovitosti i ušteda te smanjenja emisija; ističe korist koju digitalizacija europske industrije može imati za klimu zahvaljujući učinkovitijoj upotrebi resursa, uključujući recikliranje, i manje intenzivnoj upotrebi materijala; ističe klimatske prednosti sveobuhvatne digitalizacije prijenosnih i distribucijskih mreža i centara za trgovinu energijom te programa odgovaranja na potražnju kojima se upravlja s pomoću softverskih aplikacija;

105. prepoznaje ulogu novog svemirskog programa EU-a u pružanju potpore borbi EU-a protiv klimatskih promjena i njihovih učinaka; podsjeća na ključnu ulogu Europskog sustava za promatranje Zemlje (Copernicus) u praćenju Zemlje zahvaljujući njegovim uslugama pružanja informacija i podataka; ističe važnost sustava Copernicus u olakšavanju međunarodne koordinacije sustava za promatranje i s njom povezane razmjene podataka;

***Klimatske promjene i razvoj***

106. podsjeća da, prema izvješću o klimatskim promjenama i siromaštvu posebnog izvjestitelja UN-a za krajnje siromaštvo i ljudska prava od 25. lipnja 2019., postoji opasnost da će se zbog klimatskih promjena poništiti posljednjih 50 godina napretka u razvoju, globalnom zdravlju i smanjenju siromaštva te se procjenjuje da će zemlje u razvoju snositi 75 % – 80 % troškova povezanih s klimatskim promjenama;

107. ističe da su zemlje u razvoju najranjivije i najizloženije klimatskim promjenama te su manje opremljene za suočavanje s njihovim sve težim učincima, uključujući krizu u opskrbi hranom i vodom, fizičko uništavanje prouzročeno prirodnim katastrofama, raseljavanje stanovništva i povećanu napetost zbog oskudnih resursa; podsjeća da klimatske promjene ostavljaju dramatične posljedice na dugoročni gospodarski razvoj zemalja u razvoju, a posebno najslabije razvijenih zemalja;

108. ističe primjere tropskih ciklona Idai i Kenneth, od kojih je posljednji bio najjači koji je ikad pogodio afrički kontinent, koji su u prvoj polovici 2019. poharali Komore, Malavi, Mozambik i Zimbabve te iza sebe ostavili mnoge mrtve i više od dva milijuna ljudi u stanju u kojemu im je hitno potrebna humanitarna pomoć, a troškovi koje su prouzročili iznosili su gotovo 400 milijuna USD, od čega je veliki dio snosio EU, dok se troškovi obnove procjenjuju na tri milijarde USD;

109. ističe da će otpornost infrastrukture u zemljama u razvoju biti ključna za njihovu sposobnost prilagodbe klimatskim promjenama; stoga ustraje u potrebi za poticanjem ulaganja u otpornu infrastrukturu u zemljama u razvoju kako bi im se pomoglo da se odupru sve jačim prirodnim katastrofama;

110. podsjeća na svoje stajalište da bi s najmanje 45 % sredstava iz predloženog Instrumenta za susjedstvo i razvojnu suradnju za razdoblje 2021. – 2027. trebalo podupirati ciljeve u području klime i okoliša;

111. inzistira na zajedničkom pristupu provedbi Pariškog sporazuma i Programa održivog razvoja do 2030. i u unutarnjoj i u vanjskoj politici te uz potpuno poštovanje načela usklađenosti politika u interesu razvoja, posebno u pogledu razvoja, trgovine, poljoprivrede, energetike i klime;

112. ističe međusobnu ovisnost klime, gospodarstva i društva; posebno ističe izravne učinke klimatskih promjena na autohtone zajednice i akutnu egzistencijalnu prijetnju s kojom se mnoge od njih suočavaju, uključujući zajednice s kojima nema kontakata; ističe da je, prema IPCC-u, autohtono i tradicionalno znanje važan resurs za sprečavanje klimatskih promjena, među ostalim i zato što se oko 80 % preostale svjetske biološke raznolikosti nalazi na teritoriju autohtonih naroda; zgrožen je nedavnim ubojstvom autohtonog vođe Emryja Wajãpija u sjevernom Brazilu te pozdravlja izjavu visokog povjerenika UN-a za ljudska prava od 29. srpnja 2019. u kojoj brazilsku vladu poziva da zaustavi invaziju na autohtone teritorije i osigura mirno ostvarivanje kolektivnih prava autohtonog stanovništva na vlastito zemljište, u skladu s Konvencijom br. 169 Međunarodne organizacije rada;

113. poziva razvijene zemlje, uključujući države članice EU-a, da povećaju potporu u području razmjene znanja, izgradnje kapaciteta i prijenosa tehnologije u zemlje u razvoju, čime će poštovati članke 9. – 11. Pariškog sporazuma i članke 49., 116. i 120. Akcijskog plana iz Addis Abebe za financiranje razvoja te istodobno ispuniti obveze povezane s ciljem održivog razvoja br. 17, uključujući ciljeve od 17.6. do 17.8.; u tu svrhu ističe pozitivan potencijal povećanja ulaganja EU-a u obećavajuće znanstveno-istraživačke projekte; osim toga poziva EU da potiče usvajanje izjave usporedive s Deklaracijom iz Dohe iz 2001. o Sporazumu o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva i javnom zdravlju kako bi se promicao zakoniti transfer klimatski prihvatljive tehnologije u zemlje u razvoju;

114. ističe presudnu važnost privatnih ulaganja i rasta za prelazak na klimatski prihvatljivu infrastrukturu i proizvodne metode; ističe da je potrebno maksimalno povećati doprinos takvih ulaganja klimatskom djelovanju i ostvarivanju ciljeva održivog razvoja, među ostalim poticajima i promicanjem javno-privatnih partnerstava; smatra da je plan vanjskih ulaganja ključan instrument u tom pogledu; nadalje ističe da su uključiv i održiv razvoj i rast potrebni da bi se zemljama u razvoju omogućilo sudjelovanje u klimatskoj tranziciji, među ostalim s pomoću inovacijskih strategija i tehnološkog napretka; uvjeren je da bi EU trebao brzo promicati odgovorno i održivo privatno financiranje, posebno kad je riječ o obvezama u pogledu ljudskih prava i doprinosa domaćem gospodarstvu zemalja u razvoju; no upozorava da ne smije doći do prekomjernog oslanjanja na dobrovoljno zalaganje privatnog sektora;

115. prima na znanje sve veći interes za razvoj standarda za klimatski prihvatljiva i održiva ulaganja te ponovno izražava zabrinutost zbog toga što širenjem inicijativa privatnog sektora usporedba i provjera postaju kompliciranе; u tom pogledu pozdravlja inicijative Komisije i međunarodne zajednice za podupiranje ulaganja u klimatske aktivnosti u zemljama u razvoju te političkog dijaloga o tim aktivnostima, kao što su Globalni savez za borbu protiv klimatskih promjena plus (GCCA +) i Zeleni klimatski fond; u tom pogledu potiče Komisiju i države članice da se dodatno angažiraju na međunarodnim forumima radi promicanja učinkovitosti i pravednosti u ulaganjima u klimatsko djelovanje;

***Klimatska diplomacija***

116. snažno podupire nastavak i daljnje jačanje političke aktivnosti i klimatske diplomacije EU-a koje su nužne za mobilizaciju djelovanja u području klime u partnerskim zemljama i za javno mišljenje na globalnoj razini; međutim smatra da su uloženi napori očito bili neodgovarajući te da su ljudski resursi koje su dodijelile Komisija i Europska služba za vanjsko djelovanje daleko od dovoljnih; stoga predlaže drastično povećanje ljudskih resursa u tom području; potiče Komisiju i države članice da pristupe klimatskoj diplomaciji EU-a na holistički način stvaranjem veza između klimatskih promjena i održivog razvoja, poljoprivrede, rješavanja sukoba, migracija i humanitarnih pitanja kako bi se olakšala globalna tranzicija na nultu neto stopu emisija, otpornost na klimatske promjene, održivi razvoj te sigurnost opskrbe hranom i vodom;

117. ističe sve veće posljedice klimatskih promjena na međunarodnu sigurnost i regionalnu stabilnost zbog uništavanja okoliša, gubitka sredstava za život, raseljavanja prouzročenog klimatskim promjenama i s tim povezanih nemira u kojima se klimatske promjene često mogu smatrati multiplikatorima prijetnje; stoga potiče EU i države članice da surađuju sa svojim partnerima u cijelom svijetu kako bi bolje razumjeli, integrirali i predvidjeli destabilizirajuće učinke klimatskih promjena te njima učinkovitije upravljali; potiče provedbu programa ranog upozoravanja za potencijalne velike prijelomne točke koje bi mogle ugroziti održive strukture i ekosustave u većim regijama ili na kontinentima;

118. pozdravlja predanost smanjenju emisija stakleničkih plinova i konkretne mjere poduzete u tu svrhu u mnogim dijelovima svijeta, kao što su vrlo ambiciozne obveze mnogih zemalja u razvoju i malih otočnih država; međutim, žali zbog nedostatka ambicije kao i zbog nedostatka rasprave o povećanju nacionalno utvrđenih doprinosa u mnogim velikim gospodarstvima; podsjeća da je EU odgovoran za 9 % globalnih emisija stakleničkih plinova, dok građani EU-a čine tek 6,7 % svjetskog stanovništva, zbog čega je iznimno važno da EU pokaže veću ambicioznost, posebno zbog povijesne odgovornosti za klimatske promjene i potrebe da se pruži dobar primjer ostatku svijeta; ističe da će biti nemoguće postići ciljeve Pariškog sporazuma i izbjeći prijelomne točke ako se ne povećaju ambicije i u drugim velikim gospodarstvima;

119. traži od Komisije da odmah analizira mogućnost poduzimanja dodatnih mjera kako bi se ostala velika gospodarstva potaknula na povećanje svojih nacionalno utvrđenih doprinosa, provedbu dodatnih konkretnih mjera i razmatranje inovativnih pristupa;

120. poziva Komisiju i države članice da iskoriste sve raspoložive instrumente (npr. međunarodne pregovore, trgovinske i regionalne sporazume, međunarodna partnerstva) kako bi se promicala i poticala suradnja u globalnoj tranziciji u smjeru nulte neto stope emisija, klimatske otpornosti, održivog razvoja te sigurnosti opskrbe hranom i vodom;

121. ističe da klimatske ambicije treba uvrstiti u sve politike EU-a, uključujući trgovinsku politiku; poziva Komisiju da zajamči da svi novi sporazumi o trgovini i ulaganjima koje EU potpisuje budu u potpunosti u skladu s Pariškim sporazumom i ciljevima održivog razvoja te da odredbe o okolišu i klimi budu pravno obvezujuće i izvršive; traži od Komisije da provede i objavi sveobuhvatnu ocjenu usklađenosti postojećih i budućih sporazuma s Pariškim sporazumom; poziva Komisiju da osigura da svaki trgovinski sporazum sadrži obvezujuće klauzule o usklađenosti s Pariškim sporazumom, uključujući odredbe kao što su upravljanje šumama i njihovo održivo očuvanje; poziva Komisiju da posebnu pozornost posveti životnom ciklusu proizvoda kojima se trguje, od njihova osmišljavanja do potrošnje, kako bi se zaštitili prirodni resursi i uzeli u obzir kumulativni učinci, uključujući učinke na promet;

122. poziva Komisiju i Vijeće da u trgovinske sporazume uključe Pariški sporazum kako bi se trgovinski partneri potaknuli na postizanje ciljeva koji su u njemu utvrđeni; također poziva Komisiju i Vijeće da revidiraju bilateralne trgovinske sporazume kako bi se u njih uvrstile ambiciozne klimatske obveze te kako bi se na taj način partneri potaknuli na usvajanje klimatske strategije u skladu s Pariškim sporazumom;

123. odlučno pozdravlja najavu Rusije da će provesti Pariški sporazum;

124. potvrđuje presudnu važnost partnerstva između EU-a i SAD-a za ostvarivanje strateških ciljeva Pariškog sporazuma i drugih ambicioznih strategija; stoga ponovno izražava žaljenje zbog najave predsjednika SAD-a Donalda Trumpa o namjeri da se Sjedinjene Američke Države povuku iz Pariškog sporazuma; odlučno pozdravlja odluku velikih saveznih država, gradova, sveučilišta i drugih nedržavnih dionika u SAD-u da se u okviru kampanje „We Are Still In” (Mi smo i dalje za) nastave zalagati za klimatske mjere; izražava nadu da će se SAD ponovno uključiti u borbu protiv klimatskih promjena i u partnerstvu s EU-om predvoditi pregovore o sporazumima u području trgovine, industrije i energetike na svjetskoj razini u skladu s Pariškim sporazumom;

125. duboko žali zbog mlake reakcije brazilskog predsjednika Jaira Bolsonara i brazilske vlade na dosad nezabilježen broj i razmjere šumskih požara u brazilskoj Amazoniji; smatra da bi EU i njegove države članice u okviru međunarodne suradnje i pružanja pomoći trebali učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi se zaustavilo uništavanje okoliša u Amazoniji i ostalim veoma važnim područjima globalnog ekosustava te uzeti u obzir potencijalnu ulogu vlastitih trgovinskih politika;

***Uloga Europskog parlamenta***

126. smatra da bi Europski parlament trebao biti sastavni dio izaslanstva EU-a jer kao suzakonodavac mora dati suglasnost za međunarodne sporazume i ima ključnu ulogu u provedbi Pariškog sporazuma unutar Unije; stoga očekuje da će mu se dopustiti sudjelovanje na koordinacijskim sastancima EU-a na 25. Konferenciji stranaka u Madridu i zajamčiti pristup svim pripremnim dokumentima već od samog početka pregovora;

o

o o

127. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica te tajništvu UNFCCC-a, sa zahtjevom da se proslijedi svim strankama Konvencije koje nisu članice EU-a.